

Noot

Dylan Griffiths

De Hoge Raad vernietigt het arrest van het Hof Amsterdam, gepubliceerd in *Mediaforum* 2007-9 (nr. 32). Voor de casus en mijn commentaar op de uitspraak van het hof verwijst ik naar mijn noot van destijds.

Ik had gehoopt dat de Hoge Raad zou casseren op de grond dat rechterlijk ingrijpen in een debat over de wenselijkheid van (alternatieve) geneeswijzen niet noodzakelijk is in een democratische samenleving, ook al wordt dat debat niet steeds beleefd gevoerd. Ik was het wel met het hof eens dat de kwalificatie 'kwakzalver' naar gewoon spraakgebruik een 'negatieve gevoelswaarde' heeft, en dat daaraan niet afdoet dat de Vereniging tegen de Kwakzalverij, bij haar lijst van 'de 20 grootste kwakzalvers van de 20e eeuw' een eigen – genuanceerdere en meer neutrale – definitie van die term hanteert.

De Hoge Raad vindt echter dat aan de Vereniging niet kan worden toegerekend dat de media die over de lijst berichtten daarbij géén melding maakten van die eigen definitie van de Vereniging en dat de reputatie van Sicksesz daardoor ernstiger is beschadigd dan wanneer het publiek wél kennis had genomen van de toelichting van de vereniging. Daarom is het hof bij het beoordelen van de rechtmatigheid van de door de Vereniging aan Sicksesz gegeven kwalificatie ten onrechte uitgegaan van de betekenis in het gewone spraakgebruik. Die rechtmatigheid had volgens de Hoge Raad moeten worden getoetst aan de eigen definitie van de Vereniging van het begrip kwakzalver.

Ik vind dat een rare benadering. Als ik een lijst publiceer van – volstrekt willekeurig gekozen en niet aan de werkelijkheid ontleend voorbeeld – 'de drie onaangenaamste fascisten in de Raad van Bestuur van ABN AMRO', kom ik dan volgens de Hoge Raad weg met het verweer dat ik bij die lijst een definitie van 'fascist' heb gevoegd, die inhoudt: 'eenieder die bij de afgelopen verkiezingen PVV heeft gestemd', en ik kan bewijzen dat de drie op de lijst geplaatsten aan die definitie beantwoorden?

De benadering van de Hoge Raad leidt er bovendien toe dat deze al sinds 2003 slepende procedure nu nog steeds niet voorbij is. De zaak wordt verwezen naar het Hof Den Haag. Dat moet – zo begrijp ik het – gaan beoordelen of de behandelmethoden van Sicksesz onder de door de Vereniging gehanteerde definitie van 'kwakzalverij' vallen. Was die lijst van '20 grootste kwakzalvers van de 20^e eeuw' echt de aandacht van al die rechters waard?

Nr. 24 Zwartepoorte/Schoonderwoerd en Soeters

Voorzieningenrechter Rechtbank Amsterdam 13 mei 2009

Vonnis in de zaak van

1. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Zwartepoorte Goes BV, gevestigd te Goes,
2. de besloten vennootschap met beperkte aansprakelijkheid Zwartepoorte Roosendaal BV, gevestigd te Roosendaal en Nispen, eiseressen bij dagvaarding van 2 mei 2009, advocaat mr. J.E.M. Oude Kempers te Arnhem,

tegen

1. Nicolaas Cornelis Johannes Schoonderwoerd, wonende te Amsterdam,
2. Johannes Marinus Soeters, wonende te Oosterhout, gedaagden, verschenen in persoon.

Eisers zullen hierna gezamenlijk in mannelijk enkelvoud ook Zwartepoorte worden genoemd.

1. De procedure

Ter terechtzitting van 8 mei 2009 heeft Zwartepoorte gesteld en gevorderd overeenkomstig de in fotokopie aan dit vonnis gehechte dagvaarding, waarbij de eis is gewijzigd bij de eveneens aan dit vonnis gehechte akte. Schoonderwoerd en Soeters hebben verweer gevoerd met conclusie tot weigering van de gevraagde voorzieningen. Zwartepoorte heeft producties en pleitnota's in het geding gebracht. Schoonderwoerd heeft producties en een pleitnota in het geding gebracht. Na verder debat hebben partijen verzocht vonnis te wijzen. Ter zitting waren aanwezig aan de zijde van Zwartepoorte: J. Zwartepoorte, directeur van eiseressen met mr. Oude Kempers en aan de zijde van gedaagden: Schoonderwoerd en Soeters. Ter zitting is medegedeeld dat vanwege de spoedeisendheid van de zaak op 13 mei 2009 verkort vonnis zal worden gewezen en de uitwerking daarvan op 27 mei 2009 zal volgen. Onderstaande is die uitwerking.

2. De feiten

2.1. Schoonderwoerd exploiteert de website www.klup.nl. De website www.miljoenhuizen.nl wordt geëxploiteerd door Columbus Consult Bermuda Ltd. Beide websites worden met gegevens over woningen, bedrijven en andere links gevoed vanuit verschillende databases. Deze gegevens worden automatisch, zonder menselijke tussenkomst, toegevoegd, veranderd of verwijderd. Geregistreerde gebruikers kunnen deze informatie zelf aanpassen of aanvullen. Wel kunnen moderators, bijvoorbeeld Schoonderwoerd, achteraf deze aanpassingen wijzigen of verwijderen. Op de websites kunnen over woningen of bedrijven ook commentaren worden achtergelaten. Voordat deze commentaren worden geplaatst, worden zij vooraf gecontroleerd door een moderator. De moderator beslist of de aangeleverde tekst op de website kan worden gepubliceerd. De moderator kan de tekst aanpassen of verwijderen. Beide websites zijn zodanig ingericht dat zij bij treffers naar aanleiding van zoektermen, hoog op de zoekresultatenpagina van Google verschijnen.

2.2. Zwartepoorte drijft een tweetal ondernemingen (autohandel), één te Goes en één te Roosendaal. Zwartepoorte is een officiële distributeur van de merken BMW, MINI en Land Rover.

2.3. Op de website www.klup.nl staat onder het kopje bedrijven in de kolom onder meer: '**Activiteit:** Autodealer **Plaats:** Roosendaal **Volledige naam:** Zwartepoorte **Specialiteit:** BMW'. Op de website staat in een andere kolom onder het kopje 'Laatste reacties betreffende ANDERe links', onder meer: '**Boot Rialto** Dit bedrijf is failliet verklaard, het is overgenomen door het motorhuis Ik heb bij Boot Rialto gewerkt'.

2.4. Na intoetsing in de Google zoekmachine van de woorden [Zwartepoorte] en [failliet] laat de Google zoekresultatenpagina de volgende tekst zien op de eerste plaats:

'**zwartepoorte** bedrijven.klup.nl – informatie en meningen over ...

Volledige naam: **Zwartepoorte** Specialiteit: BMW... Dit bedrijf is

failliet verklaard, het is overgenomen door het motorhuis Ik heb bij Boot Rialto gewerkt ...'

en op de tweede plaats:

' **zwartepeorte** bedrijven.klup.nl– informatie en meningen over ...
Ik wil graag de ervaringen weten van anderen met **Zwartepeorte** te Roosendaal. ... Dit bedrijf is **failliet** verklaard, het is overgenomen door het motorhuis Ik ...'

2.5. Zwartepeorte heeft Schoonderwoerd en Soeters bij brief van 9 maart 2009 gesommeerd om de inrichting van de website www.klup.nl aan te passen en aangepast te houden. In de brief staat verder onder meer:

Door uw handelwijze en de wijze waarop u de website hebt ingericht, lijden cliënten aanzienlijke schade. Vanwege het feit dat in deze tijd diverse garagebedrijven kampen met financiële problemen, zijn leveranciers en klanten op hun hoede. De geruchten die zijn ontstaan doordat door uw toedoen de suggestie wordt gewekt dat cliënten failliet zijn, hebben ertoe geleid dat orders uitblijven, bestellingen worden geannuleerd en vooruitbetalingen worden uitgesteld.

2.6. Zwartepeorte heeft Schoonderwoerd op 26 maart 2009 opnieuw gesommeerd de inrichting van de website aan te passen.

2.7. Bij brieven van 15 april 2009 heeft Zwartepeorte Schoonderwoerd en Soeters opnieuw gesommeerd de website aan te passen.

2.8. Door Zwartepeorte zijn verklaringen (e-mails) overgelegd van meerdere medewerkers waarin een groot aantal namen wordt genoemd van klanten en relaties die vragen hebben gesteld over het vermeende faillissement, waaronder een email van 6 mei 2009 van N. Schrijver inhoudende onder meer:

Hierbij mijn bevestiging dat ik diverse mensen heb gesproken wat betreft dat Zwartepeorte failliet zou gaan. Mensen vertellen dat ze dit op internet gelezen hebben. [...] De geruchten zijn als een lopend vuurtje gegaan, waarop ik ook steeds meer reacties van mensen ben gaan krijgen. Mensen die mij hierover hebben aangesproken of gebeld zijn o.a.:

- de PZC hier mij hierover gebeld
- Dhr. S. Steketee heeft mij hierover speciaal gebeld. Zijn klanten hebben het ook weer aan hem gevraagd. [...]
- Andere bedrijven waar ik wel eens kom, of mensen van spreek (bijv. Van de Velde auto's) hadden ook van de geruchten vernomen of dealers hier in de omgeving zoals de Fiat [...]

3. Het geschil

3.1. Zwartepeorte vordert – samengevat en na wijziging van eis –, op straffe van een dwangsom, Schoonderwoerd en Soeters te veroordelen om met onmiddellijke ingang na betekening van het vonnis de inrichting van de websites www.klup.nl en www.miljoenhuizen.nl en andere door Schoonderwoerd en Soeters gehouden c.q. geëxploiteerde websites zodanig aan te passen en aangepast te houden, dat door of op deze websites, al dan niet via Google dan wel via andere zoekmachines, niet meer de onjuiste associatie wordt gewekt dat Zwartepeorte failliet is dan wel overgenomen is, met veroordeling van Schoonderwoerd en Soeters in de proceskosten.

3.2. Zwartepeorte stelt daartoe het volgende. Wanneer men via Google zoekt op de zoektermen [Zwartepeorte] en [failliet] geeft Google in de zoekresultaten via de zoekresultatenpagina de teksten van de websites www.klup.nl en www.miljoenhuizen.nl zodanig (gecombineerd) weer dat het voor de gemiddelde lezer lijkt alsof Zwartepeorte failliet is. Pas als wordt doorgelinkt naar de betreffende website en de websites goed en volledig worden gelezen, wordt duidelijk dat de verwijzing naar het failliete bedrijf een ander bedrijf betreft. Door de wijze waarop de website is ingericht, wordt onjuiste informatie verstrekt, die schadelijk is voor de goede naam en reputatie van Zwartepeorte. Als gevolg van deze verkeerde informatie heeft Zwartepeorte aanzienlijke schade geleden en lijdt dat nog steeds. Zwartepeorte heeft diverse malen naar aanleiding van vragen van (potentiële) klanten moeten uitleggen dat er geen sprake was van een faillissement. Juist in deze tijden van economische crisis hebben autobedrijven grote moeite om het hoofd boven water te houden. Elke suggestie dat van een faillissement sprake zou zijn brengt schade toe aan de reputatie van Zwartepeorte en vergroot de kans dat klanten wegblijven. Ook heeft Zwartepeorte zijn personeelsleden meermalen moeten overtuigen dat zij zich geen zorgen hoefden te maken. Ter zitting heeft de heer J. Zwar-

tepoorte nog verklaard dat hij er niet om heeft gevraagd om met zijn bedrijfsgegevens op de betrokken websites vermeld te worden en hij dat ook niet wil. Schoonderwoerd en Soeters zijn aansprakelijk voor de schade die uit de zoekresultaten voortvloeit. Een redelijke belangenafweging brengt met zich dat de belangen van Zwartepeorte bij aanpassing van de website zwaarder dienen te wegen dan de belangen van Schoonderwoerd en Soeters bij ongewijzigde handhaving van de website. Met een betrekkelijk eenvoudige handeling kan Schoonderwoerd en/of Soeters de website zodanig aanpassen dat de resultaten niet zodanig worden weergegeven dat Zwartepeorte daardoor schade lijdt.

3.3. Schoonderwoerd en Soeters voeren verweer als volgt.

De vordering betrekking hebbende op www.miljoenhuizen.nl dient te worden afgewezen nu deze website eigendom is van Columbus Consult Bermuda Ltd., welke vennootschap niet is gedagvaard. De vordering tegen Soeters dient ook te worden afgewezen omdat hij ten onrechte is gedagvaard. Soeters heeft geen invloed op de inhoud van www.klup.nl die in deze zaak aan de orde is.

De informatie die door www.klup.nl wordt weergegeven is publiek beschikbaar en niet onjuist en/of schadelijk voor Zwartepeorte. Er wordt op de website op geen enkele manier de indruk gewekt dat Zwartepeorte failliet zou zijn. Het blok waarin de bedrijfsgegevens van Zwartepeorte zijn weergegeven onderscheidt zich fysiek duidelijk van het blok waarin het commentaar van de bezoeker over het failliete bedrijf Boot Rialto staat. Bij intoetsing van de twee zoektermen [Zwartepeorte] en [failliet] op de Google zoekmachine, linkt Google twee stukken tekst die afkomstig zijn uit de twee verschillende blokken en die betrekking hebben op twee bedrijven op de voor Zwartepeorte ongelukkige manier, met slechts drie puntjes daartussen. De geoefende internetgebruiker weet dat de twee door Google gelinkte teksten niet noodzakelijkerwijs betrekking hebben op hetzelfde onderwerp. Om dat te checken dient men de door Google voorgestelde link aan te klikken en de website goed te lezen. Gekomen op de website www.klup.nl blijkt al gauw dat de zin 'dit bedrijf is failliet verklaard' geen betrekking heeft op Zwartepeorte. Het ligt niet op de weg van gedaagden om de website www.klup.nl aan te passen, omdat het probleem wordt veroorzaakt door de willekeurige en door gedaagden niet te beïnvloeden wijze waarop Google ingevulde zoektermen weergeeft op de resultatenpagina. De Google zoekmachine biedt geen mogelijkheden een zoekresultaat bij combinaties zoals [Zwartepeorte] en [failliet] bij voorbaat uit te sluiten. Het is wel mogelijk een gehele pagina niet te laten indexeren door Google, maar dat betekent dat die gehele pagina niet gevonden kan worden door Google en dat deze pagina aanzienlijk minder bezoek zal krijgen. Zelfs al zou Schoonderwoerd de tekst op de website aanpassen, is het maar zeer de vraag of er vervolgens niet een andere ongelukkige combinatie wordt gevormd na het intoetsen van zoektermen. Ook vele andere websites zullen dan dezelfde stap moeten ondernemen. Hierdoor wordt het functioneren van internet en van zoekmachines ernstig beperkt. Schoonderwoerd en Soeters kunnen op geen enkele wijze aansprakelijk worden gesteld voor onrechtmatige handelingen die niet (door hen) zijn gepleegd. Toewijzing van de vordering zou een ernstige beperking met zich meebrengen voor de vrijheid van meningsuiting omdat dit met zich zou brengen dat een niet lasterlijke mededeling verboden zou kunnen worden omdat deze door tussenkomst van een ander zó wordt weergegeven dat anderen deze weergave opvatten in negatieve zin. Het spoedeisende belang wordt betwist nu is gebleken dat er nog vele zoekresultaten zullen overblijven bij verwijdering van de klup.nl en/of miljoenhuizen.nl resultaten.

4. De beoordeling

4.1. Nu de eigenaar van de website www.miljoenhuizen.nl niet is gedagvaard, kunnen de vorderingen betrekking hebbende op de inrichting van www.miljoenhuizen.nl niet worden toegewezen.

4.2. Door Zwartepeorte is niet betwist de gemotiveerde stelling van Schoonderwoerd en Soeters dat Soeters als vrijwilliger bij www.klup.nl werkzaam is en dat hij de inrichting van de website www.klup.nl niet kan aanpassen waar het om de gewraakte teksten gaat, zodat de vorderingen jegens Soeters niet kunnen worden toegewezen.

4.3. Zwartepeorte heeft aangegeven niet te willen dat zijn gegevens op www.klup.nl worden vermeld. Het recht op vrijheid van meningsuiting staat Schoonderwoerd echter in beginsel toe om gegevens van Zwartepeorte zoals vermeld op www.klup.nl op internet te publiceren en om gebruikers in de gelegenheid te stellen berichten over bedrijven te plaatsen op www.klup.nl. Het recht op vrijheid van menings-

uiting wordt evenwel onder meer beperkt door het recht van betrokkenen om niet onrechtmatig te worden geschaad in hun reputatie. Zo mogen geen evident onjuiste of onnodig grievende uitlatingen worden gepubliceerd tegen de zin van betrokkenen. De weergave van beide teksten op www.klup.nl (de bedrijfsgegevens van Zwartepoorte en het commentaar over Boot Rialto), is op zichzelf niet onrechtmatig. De teksten geven geen onwaarheden weer, betreffen geen vertrouwelijke gegevens en schaden op zichzelf ook niet de reputatie van Zwartepoorte. Aannemelijk is echter dat de ongelukkige samenvoeging door Google van deze twee op zichzelf staande teksten, bij een groot aantal mensen de indruk kan wekken dat Zwartepoorte failliet zou zijn verklaard. De samenvoeging staat bovendien de zoekresultatenpagina van Google.

4.4. Schoonderwoerd heeft aangevoerd dat Zwartepoorte Google dient te dagvaarden, omdat het probleem is ontstaan door de zoekbewerking die Google uitvoert. Schoonderwoerd kan daarop geen invloed uitoefenen. Hoewel het zeker zo is dat er vragen bestaan over de wijze waarop zoekresultaten door Google worden gegenereerd en vervolgens weergegeven zonder dat daarop enige invloed kan worden uitgeoefend door de eigenaren van de websites, geldt dat deze vragen binnen een bredere discussie aan de orde dienen te worden gesteld. Nu Schoonderwoerd gebruik maakt van de diensten van Google, hij daarvan ook voordeel heeft, althans kan hebben, en hij zijn website zo heeft ingericht dat deze 'hoog' scoort bij Google, heeft Schoonderwoerd in deze ook een eigen verantwoordelijkheid.

4.5. De vraag die in verband met die verantwoordelijkheid die de orde is, is of Schoonderwoerd handelt in strijd met de zorgvuldigheid die in het maatschappelijk verkeer, en derhalve ook op internet, betaamt, door na te laten hetgeen Zwartepoorte hem meermalen dringend en uitdrukkelijk heeft gevraagd, namelijk het modereren van de op www.klup.nl geplaatste teksten, zodanig dat niet langer na het intoetsen van de woorden [Zwartepoorte] en [failliet] op de zoekresultatenpagina van Google een tekst verschijnt die de onjuiste indruk kan geven dat Zwartepoorte failliet is verklaard.

4.6. Zwartepoorte heeft meerdere verklaringen overgelegd van medewerkers die de namen noemen van diverse klanten en relaties die kritische vragen stellen over de financiële situatie van Zwartepoorte. Een aantal heeft 'uit internet' begrepen dat Zwartepoorte failliet is. Anders dan Schoonderwoerd heeft aangevoerd, is voldoende aannemelijk dat Zwartepoorte schade lijdt door de eerder genoemde weergave op de Google zoekresultatenpagina.

4.7. Ter zitting heeft Schoonderwoerd aangegeven, dat het in dit concrete geval mogelijk is door een kleine ingreep de teksten zodanig aan te passen of (delen daarvan) te verwijderen, dat de zoekbewerking via Google niet langer het aangevochten resultaat oplevert. Schoonderwoerd heeft echter verklaard daartoe niet bereid te zijn omdat zijn vrijheid van meningsuiting daardoor wordt beperkt.

Nu voldoende aannemelijk is geworden dat het voor Zwartepoorte aanmerkelijke schade oplevert als Schoonderwoerd de aanpassingen niet verricht, is de voorzieningenrechter van oordeel dat in dit concrete geval, nadat Zwartepoorte Schoonderwoerd daartoe meermalen heeft gesommeerd, Schoonderwoerd onrechtmatig jegens Zwartepoorte handelt na te laten de kleine aanpassing te verrichten. Het belang van Zwartepoorte weegt in deze zwaarder dan dat van Schoonderwoerd.

4.8. Het voorgaande betekent niet dat een websitehouder als Schoonderwoerd bij de inrichting van een website zoals www.klup.nl voortdurend moet controleren of er mogelijk schadelijke zoekresultaten ontstaan. Het betekent slechts dat, wanneer door de inrichting van de website bij zoekresultaten voor degene die op die website wordt genoemd schade ontstaat en de benadeelde de websitehouder verzoekt die schade op te heffen, zal moeten worden bezien wat het zwaarste weegt, de vrijheid van meningsuiting van de websitehouder of de schade van de benadeelde. Deze toets behoeft niet altijd in het voordeel van de benadeelde uit te vallen. Alle omstandigheden van het concrete geval dienen in aanmerking te worden genomen. In de onderhavige zaak valt de belangenafweging ten gunste van Zwartepoorte uit. Daarbij spelen een rol de schade die Zwartepoorte lijdt, de geringe omvang van de ingreep die Schoonderwoerd moet toepassen om de schade op te heffen, het feit dat Schoonderwoerd uit zijn website inkomsten genereert, althans wil genereren, en Schoonderwoerd zijn eigen website zo heeft ingericht dat deze hoog scoort bij de weergave van zoekresultaten van Google.

4.9. Op grond van het voorgaande zal de vordering worden toegewe-

zen als volgt. Schoonderwoerd zal als de grotendeels in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Zwartepoorte worden begroot op: € 77,25 aan exploitatiekosten, € 262,- aan vast recht en € 816,- aan salaris advocaat.

4.10. Zwartepoorte zal als de jegens Soeters grotendeels in het ongelijk gestelde partij in de proceskosten van Soeters worden veroordeeld. De kosten aan de zijde van Soeters worden begroot op: € 262,-.

5. De beslissing

De voorzieningenrechter

5.1. weigert de gevraagde voorzieningen voorzover deze zijn gericht tegen Soeters,

5.2. veroordeelt Schoonderwoerd om binnen twee dagen na betekening van dit vonnis de inrichting van de website www.klup.nl zodanig aan te passen en aangepast te houden, dat niet langer via deze website, door middel van de zoekmachine van Google, een zoekresultaat wordt weergegeven waarin de onjuiste indruk wordt gewekt dat Zwartepoorte failliet is,

5.3. bepaalt dat Schoonderwoerd voor iedere dag dat hij in strijd handelt met het onder 5.3 bepaalde, aan Zwartepoorte een dwangsom verbeurt van € 500,-, tot een maximum van € 50.000,-,

5.4. veroordeelt Schoonderwoerd in de proceskosten, aan de zijde van Zwartepoorte tot op heden begroot op € 1.155,25,

5.5. veroordeelt Zwartepoorte in de proceskosten van Soeters, aan de zijde van Soeters tot op heden begroot op € 262,-,

5.6. verklaart dit vonnis tot zover uitvoerbaar bij voorraad,

5.7. wijst het meer of anders gevorderde af.

Dit vonnis is gewezen door mr. S.J.A. Rullmann, voorzieningenrechter, bijgestaan door mr. M. van den Berg, griffier, en in het openbaar uitgesproken op 13 mei 2009.

Noot

Dylan Griffiths

De website www.klup.nl bevat allerlei gegevens over (onder meer) bedrijven in Nederland. Bijvoorbeeld (tot voor kort), in de ene kolom: **'Activiteit: Autodealer Plaats: Roosendaal Volledige naam: Zwartepoorte Specialiteit: BMW'**, en in een andere: **'Boot Rialto Dit bedrijf is failliet verklaard, het is overgenomen door het motorhuis Ik heb bij Rialto gewerkt'**. Zwartepoorte, eiser in deze procedure¹, had niet verzocht om plaatsing op www.klup.nl. De website is zo ingericht, dat deze zo hoog mogelijk verschijnt op de zoekresultatenpagina van Google. Als je op Google [Zwartepoorte] en [failliet] invoerde, waren tot voor kort de eerste twee zoekresultaten:

'zwartepoorte bedrijven.klup.nl – informatie en meningen over ... Volledige naam: Zwartepoorte Specialiteit: BMW ... Dit bedrijf is failliet verklaard, het is overgenomen door het motorhuis Ik heb bij Boot Rialto gewerkt ...'

en

'zwartepoorte bedrijven.klup.nl – informatie en meningen over ... Ik wil graag de ervaringen weten van anderen met Zwartepoorte te Roosendaal ... Dit bedrijf is failliet verklaard, het is overgenomen door het motorhuis Ik ...'

Zwartepoorte stelt hier last van te hebben: het gerucht doet de ronde dat hij failliet is, hij wordt er door klanten en collega-bedrijven over benaderd, en ook door de pers, waarbij hij te horen krijgt dat men de informatie van internet heeft. In deze voor de autobranche toch al moeilijke tijden is zo'n gerucht volgens Zwartepoorte (extra) schadelijk omdat het de kans verhoogt dat klanten wegblijven.

Zwartepoorte heeft Schoonderwoerd, de eigenaar van www.klup.nl, gewezen op de schade die hij ondervindt van de manier waarop diens website is ingericht (in combinatie met Google) en hem tot drie keer toe verzocht de (inrichting van de) website aan te passen. Schoonder-

woerd weigert, waarop Zwartepoorte de voorzieningenrechter benadert.

De voorzieningenrechter heeft op 13 mei verkort uitspraak gedaan waarbij Schoonderwoerd is veroordeeld om 'de inrichting van de website www.klup.nl zodanig aan te passen en aangepast te houden, dat niet langer via deze website, door middel van de zoekmachine van Google, een zoekresultaat wordt weergegeven waarin de onjuiste indruk wordt gewekt dat Zwartepoorte failliet is', met de aankondiging dat de uitwerking van het vonnis op 27 mei zou volgen.

Op het internet wacht men niet twee weken met het ventileren van meningen. Dat het nog niet mogelijk is een gefundeerd oordeel te geven wordt niet door iedereen gezien als een reden voor terughoudendheid. In de dagen na 13 mei verschenen er dan ook allerlei bijdragen aan de gedachtevorming over deze casus, van het intussen helaas bekende, maar telkens weer ontluisterende, soort²:

'Lijkt me dat die rechters geen flauw benul hebben van hoe internet werkt. Het vonnis slaat nergens op.'

'Wat een kul. Als je niks van internet snapt, blijf er dan af...'

'Waar moet het toch met ons land naar toe als ter zake klaarblijkelijk ondeskundigen zichzelf ter zake deskundig achten en recht spreken?'

'Tja rechter Sj.A. Rullman heeft duidelijk onder een steen geleefd de laatste jaren.'

De eerlijkheid gebiedt mij te vermelden dat er ook min of meer zakelijk geformuleerde kritiek bij was, soms zelfs voorzien van een onderbouwing, en dat enkele bijdragen overigens juist strekten tot ondersteuning van de uitkomst van het kort geding. Ik weet niet of de voorzieningenrechter kennis heeft genomen van al dat commentaar op haar uitspraak, maar in de motivering van het vonnis, die twee weken later volgde, heeft ze in ieder geval haar best gedaan om zo goed mogelijk uit te leggen hoe ze tot haar oordeel was gekomen (en duidelijk te maken dat dat oordeel nadrukkelijk slechts betrekking heeft op dit specifieke geval). Dat heeft een vonnis opgeleverd dat ik sympathiek vind en deels ook overtuigend, zij het niet helemaal.

De kernoverweging is:

De vraag [...] is of Schoonderwoerd handelt in strijd met de zorgvuldigheid die in het maatschappelijk verkeer, en derhalve ook op internet, betaamt, door na te laten hetgeen Zwartepoorte hem meermalen dringend en uitdrukkelijk heeft gevraagd, namelijk het modereren van de op www.klup.nl geplaatste teksten, zodanig dat niet langer na het intoetsen van [Zwartepoorte] en [failliet] op de zoekresultatenpagina van Google een tekst verschijnt die de onjuiste indruk kan geven dat Zwartepoorte failliet is verklaard.

Vervolgens weegt de voorzieningenrechter de wederzijdse belangen. Aan de zijde van Zwartepoorte acht zij 'voldoende aannemelijk dat [deze] schade lijdt door de eerder genoemde weergave op de Google zoekresultatenpagina'. Ik vraag me af of de voorzieningenrechter hier niet wat gemakkelijk vanuit gaat. Zwartepoorte heeft verklaringen overgelegd van medewerkers die zijn benaderd door mensen die op internet hebben gelezen dat Zwartepoorte failliet zou zijn. Maar wat is de oorsprong van dat gerucht? Die kan moeilijk in de combinatie van www.klup.nl en Google gelegen zijn. Wie gaat er immers – zonder dat

er al iets wordt vermoed – googlen op [Zwartepoorte] en [failliet]? En de internetgebruiker die al wél een vermoeden heeft, maar het wil verifiëren met behulp van Google, zal dunkt mij in het algemeen een stap verder gaan dan de zoekresultatenpagina van Google, waarna onmiddellijk duidelijk wordt dat de zinsnede die op de zoekresultatenpagina achter [...] werd vermeld ('Dit bedrijf is failliet verklaard') op een andere onderneming betrekking heeft. Maar misschien onderschat ik de 'dynamiek' van zo'n gerucht. Ik kan me in ieder geval voorstellen dat www.klup.nl in combinatie met Google een versterkende werking heeft gehad bij een gerucht dat op de een of andere – buiten die website gelegen – manier al in de wereld was gekomen.

Aan de andere kant staat het belang van Schoonderwoerd en dat vind ik ook tamelijk zwak. Hij heeft ter zitting erkend dat hij door een kleine ingreep de teksten op zijn website zodanig kon aanpassen dat googlen niet meer het voor Zwartepoorte vervelende resultaat oplevert. (Intussen heeft Schoonderwoerd dat ook daadwerkelijk gedaan, door Zwartepoorte te vervangen door ZwartepOorte [met nullen in plaats van o's] en failliet door faiiuet [met enen in plaats van ellen].) Waarom wilde Schoonderwoerd die aanpassing dan niet doorvoeren, ondanks de 'noodkreten' van Zwartepoorte? Vrijheid van meningsuiting. Maar is dat hier zo'n sterk argument? Het ging hier niet om de uiting van een eigen gedachte van Schoonderwoerd, waarvoor uiteraard zou gelden dat hij geheel zelf moet kunnen bepalen hoe die luidt. De onderhavige uiting bevatte slechts feitelijke informatie. Op zichzelf wordt dergelijke informatie ook beschermd door het recht op vrije meningsuiting. Maar door de uiteindelijk door Schoonderwoerd aangebrachte wijziging is de inhoud van de informatie natuurlijk niet veranderd. Noch de individuele autonomie van Schoonderwoerd, noch de inhoud van het publieke debat of de publieke informatievoorziening heeft dus wezenlijk te lijden als gevolg van de aanpassing van de website. Het beroep op de vrije meningsuiting overtuigt in deze specifieke casus dan ook niet, en de voorzieningenrechter had er misschien goed aan gedaan dat wat meer in haar vonnis tot uitdrukking te brengen.

Ik zou het als ik Schoonderwoerd was eerlijk gezegd wél bezwaarlijk vinden dat mijn website, na aanpassing, spelfouten bevat. Maar ik kan niet beoordelen of de met het oog op de zoekmachine Google benodigde verandering van de website ook op een andere manier had kunnen worden bewerkstelligd.

Al met al een kort geding waarin op beide kanten van de belangenafweging wel wat af te dingen is. De vordering had misschien bij gebrek aan belang kunnen worden afgewezen, maar als wij de voorzieningenrechter volgen in haar (feitelijke) vaststelling dat Zwartepoorte wél schade leed die (mede) werd veroorzaakt door de website van Schoonderwoerd, en dat Zwartepoorte dus belang had bij de gevraagde voorziening, dan is wat daarna komt in feite niet meer dan toepassing van de in 1919 in *Lindenbaum/Cohen* geïntroduceerde norm. Als iemand jou er met klem op wijst dat iets wat jij hebt gedaan tot een voor hem schadelijk gevolg leidt, hoe onbedoeld ook, dan ben je naar maatstaven van maatschappelijke behoorlijkheid verplicht dat gevolg op te heffen, als dit voor jou eenvoudig te realiseren is, en zonder dat er een eigen recht (wezenlijk) in het gedrang komt.

1 In navolging van de voorzieningenrechter duid ik de beide Zwartepoorte BV's aan als Zwartepoorte, in mannelijk enkelvoud.

2 Te vinden op www.miljoenenhuizen.nl. De vorderingen van Zwartepoorte waren overigens ook gericht tegen deze website maar dat onderdeel stuitte af op het feit dat deze website op naam staat van Columbus Consult Bermuda Ltd,

welke vennootschap niet was gedagvaard. Schoonderwoerd presenteert zich overigens wel als eigenaar van de site (bijvoorbeeld in een uitzending van BNR Nieuwsradio op 2 juni, naar aanleiding van het vonnis, te vinden op www.bnr.nl).